

Martin Friedrich

Nakonec úřaduje smrt

detektivní román

Nakonec úřaduje smrt

Martin Friedrich

Nakonec úřaduje smrt

Mystery Press
2025

Tato kniha je beletristické dílo. Jména, postavy, organizace, místa a události v ní uvedené jsou buď výplodem autorovy představivosti, nebo jsou použity ve fiktivním kontextu.

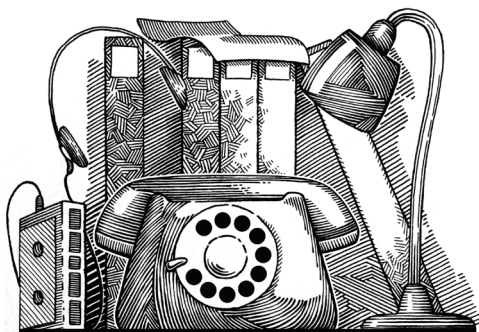
Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, zálohována ani šířena v jakékoli podobě a jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu nakladatele.

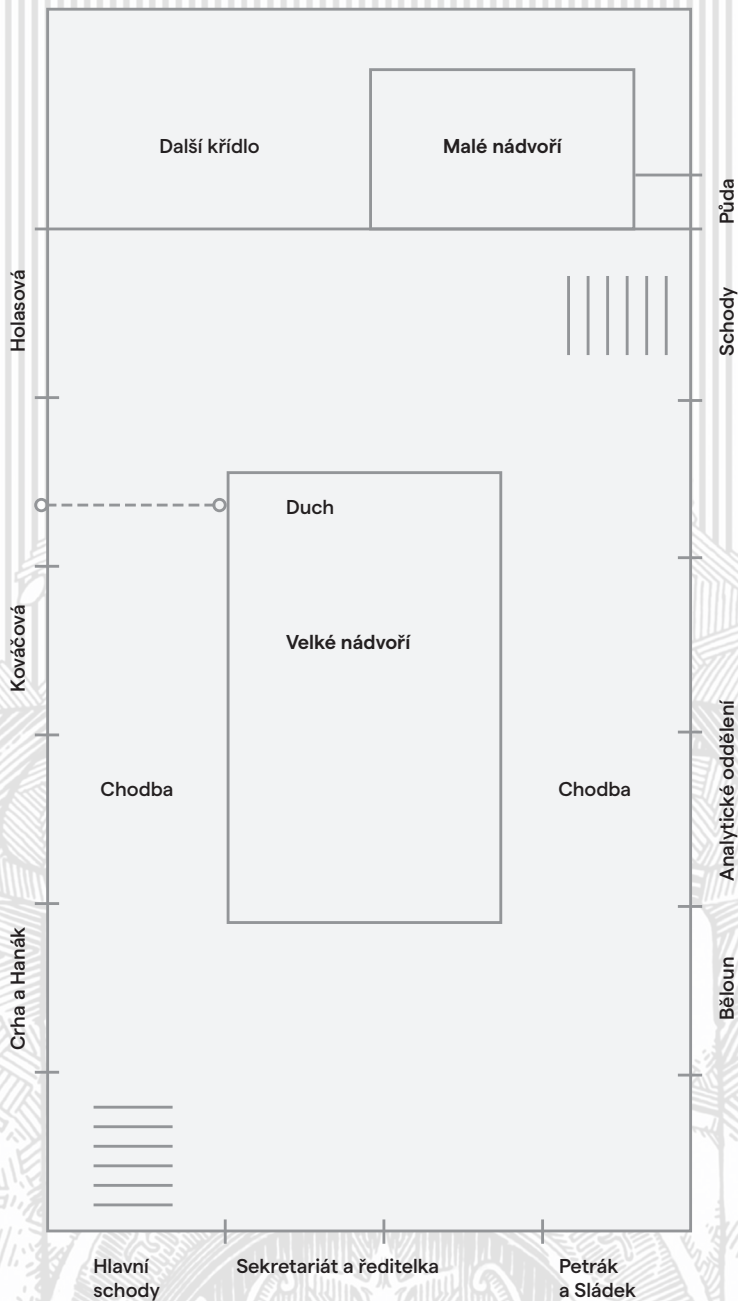
Copyright © Martin Friedrich, 2025
Cover & Illustration © Marcel Hamza, 2025
Book Design © Veronika Kopečková, 2025
Czech Edition © Mystery Press, Praha 2025

ISBN 978-80-7588-787-0 (pdf)

Děkuji P. H. za nadšené čtenářství,
P. M. za pochopení stylu a tradičně
za češtinu, L. M. za profesionální
zkušenosti, J. S. za ponor pod hladinu
a D. M. za všechno.

Úřední postupy a další s nimi spojené
praktiky, popsané v tomto díle,
většinou neodpovídají realitě doby,
do níž jsou zasazeny. Rovněž postavy
zde vystupující jsou jen minimálně
inspirovány skutečnými osobami.
Vždyť státní úředníci nejen že nevraždí,
ale ani nepodvádějí, a to ani trochu.

Co je referátník?

„Nemáš referátník?“ Do kanceláře nakoukla ženská hlava.

„Už jsou jenom na sekretu,“ odvětil oslovený muž za psacím stolem, Tomášův nový kolega, aniž by zvedl hlavu od papírů, do jejichž stránek se chmuřil.

„Tak dík.“ Dveře se zavřely.

Tomáš byl v úřadu první den a slovo referátník bylo jednou ze záhad, kterou byl v novém zaměstnání nucen řešit. *Co to je, kdo to je, k čemu to je? Když se nenaučím co nejdřív ty správný slova, hned se v tom všem ztratím...*

Za okny barokního paláce na Malé Straně nevzrušivě plynulo září, uvnitř panoval klid takřka mrtvolný. Tak obrovské kliky u dveří v životě neviděl, jejich zvířecí tvary mu skoro naháněly hrůzu.

Tomáš dostal od vedoucí odboru, důležitě se tvářící ženy středního věku, jednoduchý pokyn. „Prohlédněte si spisy po vaší předchůdkyni, abyste se do své agendy trochu dostal. Všechno byste měl najít tady v té skříni.“

Ve skříni našel stohy papírů svázaných do desek, které naplňovaly všechny police odshora dolů. *Kdybych*

měl tohle všechno přečíst, tak začnu pracovat nejdřív za rok... Zdálo se ale, že tohle nikoho moc nezajímá.

Sdílel kancelář s tichým, nenápadným mužem asi jen o pár let starším než on, tím, který věděl, že „referátník je na sekretu“. Choval se k němu zdvořile, ale v podstatě bez zájmu o další komunikaci. Tomáš si hned všiml, že jinak jsou ostatní úředníci takřka neustále v kontaktu, hojně se navštěvují v kancelářích a mluví spolu i na chodbách, které k tomu účelu poskytují útulná posezení. Do pracovny jeho kolegy a nyní i jeho ale zatím nikdo příliš nechodil, vyjma té osoby shánějící tajemný referátník.

Tomáš namátkově vyňal ze skříně jednu obří složku opatřenou štítkem „Granty 1995–1996“, položil ji na stůl, rozvázal tkanici desek a vzal do ruky navrchu ležící papíry. *Tak, na první pohled dělám to, co mám dělat, a teď nastal čas na odhalení záhady, jinak nebudu mít klid.*

Ohlédnul se na svého kolegu, který seděl zády k němu a něco usilovně psal. Evidentně mu nevěnoval žádnou pozornost. Tomáš potichu vstal a chvíli zápolil s těžkými dveřmi (*ty kliky jsou fakt strašidelný*), než se mu podařilo vstoupit do zšeřelého prostoru slabě vonícího prachem a dřevem. Stál v ohybu dvou chodeb, na obě strany viděl průhledem přes celé patro, jak bývalo zvykem ve stavbách z barokní éry. Už věděl, že druhé dveře vpravo vedou na sekretariát odboru, tam ale jít nechtěl, sekretářka nepůsobila příliš přátelsky a s vedoucí se také už netoužil vidět. Stopa po referátníku sice zřejmě vedla tam, ale třeba zjistí něco i jinde. Takže se vydal doleva.

Chodba byla dlouhá, členěná přechody, z nichž byly odstraněny původní široké dveře téhož typu, jaké měla jejich kancelář, takže mohl dohlédnout až na konec tohoto křídla, který se ale utápěl v přítmí skrývajícím detaily. Po levé straně Tomáš míjel řadu dveří do kanceláří, které zřejmě zcela tlumily jakýkoli zvuk, který by snad mohl vzniknout při výkonu úřední činnosti. Ticho bylo tak hluboké, že skoro šumělo. Napravo byla stěna chodby prolomena okny, z nichž viděl z výše prvního patra na nádvoří. Ani tam nespatriil žádnou živou bytost.

Právě když procházel jedním z dveřních přechodů, zamrazilo ho. Zatuchlé teplo ve zlomku vteřiny vystřídalo chlad pronikající až do morku kostí. Než stihl jakkoli zareagovat, dalším krokem se vrátil do zóny normální teploty. Tomáš ukročil zpět... a bylo to tu zas.

Cvakly dveře a na chodbu vyběhla mladá úřednice s náručí plnou spisů.

„Cítil jste to taky, že jo?“

„Co to bylo?“

„To nikdo neví, ale prý tady před stavbou paláce bývala kovárna. Když ji zbourali, tak kovář zemřel zármutkem a jeho duch tady obchází. Teda... ne že by někdo z nás nějakého ducha viděl, ale ta divná zima přesně v tomhle místě fakt je, to tady zažil každý...“

Tomáš se na ni trochu udiveně podíval a pak se zeptal: „Nevíte, prosím vás, náhodou, co je to referátník?“

Úřednice se zasmála: „On vám to nikdo neřekl? To je taková ta papírová košilka, na kterou se vyplňují základní údaje a kudy ten spis běhal a dávají se do ní všechny dokumenty k tomu spisu.“

„Děkuju.“

„Nemáte zač.“ Pokusila se mu podat ruku, ale hned si uvědomila, že to kvůli papírům nepůjde, tak se jen znovu zasmála: „Já jsem Věra Holasová, jsme ze stejného odboru.“

„Tomáš Crha.“

„Potřebujete ten referátník?“

„Zatím ne, děkuju.“

„Tak já běžím. Hodně štěstí.“

Tomáš prošel zpátky přes pásma chladu, protože se k jeho kanceláři ani jinak dostat nedalo. Příliš se v inkriminovaném místě nezdržoval, experimenty tohoto druhu nebyly rozhodně jeho koníčkem. Ostatně, jak měl v nejbližších dnech zjistit, nebyla to zdaleka jediná záhada této budovy.

Úředníci přicházejí a odcházejí

„... a pak pan náměstek řekl, že spisy k němu přicházejí pozdě, že takhle se nedají věci včas vyřizovat, termíny je prostě potřeba dodržovat, že... Tak nejde ani tak o náš odbor, tohle se prý týká spíš právníků, ti se zase vymlouvají, že na vyjádření potřebují dostatek času, a ten prostě nemají... Ale to už je jejich věc. Takže, přátelé, hlídejte si termíny, jo, ať se pan náměstek nezlobí. Ivane, rozsviť, prosím tě, už ani nevidím do papírů...“

V houstnoucím šeru se obrysy hlav otočily směrem k vysokým oknům, pak je zaplavilo jasné elektrické světlo. Sedm postav kolem velkého kulatého stolu uprostřed rozsáhlé místnosti jako jeden muž i žena zamžouralo, osmá postava se hbitě vrátila ke své židli.

„Díky. Takže další, vlastně poslední bod porady... Asi už se trochu znáte s naším novým pracovníkem. Tomáš Crha nastoupil po Marušce, přebírá po ní celou agendu... Vašek vám, Tomáši, v začátku trochu pomůže, když spolu sedíte v kanceláři, že, Vašku?“

Melancholicky vyhlízející muž dal lehkým, takřka neviditelným záskubem lícních svalů najevo souhlas, nebo si to tak Tomáš alespoň vyložil.

„Ale samozřejmě, kdybyste něco potřeboval, můžete přijít klidně i za mnou...“ Vedoucí odboru se na Tomáše takřka mateřsky usmála a poklepáním na hrany papírů před sebou si je srovnala do vzorného sloupce.

„No, a ostatní naše pracovníky už asi znáte...“ Tomáš letmo přešel pohledem lidi kolem stolu. *Tak rychle si přece nikdo všechny ty tváře nedokáže zapamatovat.*

Jako by čekali teprve na poradu, aby začali s Tomášem komunikovat. S Věrou Holasovou se už znal, teď s ním prohodil při odchodu ze zasedací místnosti pár slov také Václav Hanák, jeho kolega z kanceláře a potenciální zasněženec do tajů úřední práce. A mrštný kulatý plešoun s věnečkem prořídých vlasů na temeni, který se při poradě neustále vrtěl, jako by nutně potřeboval někam vyrazit, na Tomáše přes rameno zahlaholil: „Však si u nás brzy zvyknete, Arkadiji Timofejiči, holoubku!“

Aha, místní vtipálek.

„Vladimír... kolega Petrák je takový veselý prvek našeho odboru,“ řekl mu trochu omluvně Hanák.

Mezitím se pracovníci odboru dokumentace rozptýlili po chodbě a zmizeli ve svých kancelářích jako králíci v norách.

„Já jsem Vašek... jak jsi asi pochopil...,“ podal mu ruku Hanák, když vešli do kanceláře.

„Tomáš.“

„Kdybys teda opravdu potřeboval s něčím pomoci, tak řekni.“ *To bych se teď musel ptát skoro furt, kamaráde.*

„Jasně, děkuju, kdyby něco, tak... řeknu.“

Tomáš si sedl za svůj stůl, který byl až na telefon na jednom konci, počítač uprostřed a elektrický psací stroj na druhém konci prázdný, a zahleděl se z okna ven. *V pondělí jsem nastoupil, potkal na chodbě ducha a dneska je čtvrtek a poprvé jsem viděl všechny kolegy. A zatím vůbec nevím, co mám v týhle práci dělat a jestli to má vůbec nějaký smysl...*

Tomáš zhluboka nasál vzduch. *Navíc to tady tak divně smrdí, asi třeba papírama všude kolem. A taky asi moc nevětrají.*

Vichr vyrazí dvoukřídlé dveře i všechna okna, židle se kácejí, vzduchem sviští proudy papírů. Hukot větru sílí a stěny kanceláře se začínají otřásat. Za okny krouží mračna papíru a mezi nimi ječící úředníci, které obří výdech vymetl z budovy ven a teď se bezmocně točí v mohutném víru.

„Soustřeďuješ pránu?“ Hanák se na Tomáše spiklecky usmíval.

„Prosím?“

„Dýchání je pro jógu důležité.“

„Já... jsem spíš zatím začátečník...“

„Když člověk sedí celý den v kanceláři, potřebuje obnovit sílu, to je jasné.“

Hanák posunul trochu rozpačité papíry na stole: „Jestli tě třeba trochu zajímají východní duchovní nauky a tak... Ono to třeba teď vypadá jako móda, ale když se do toho trochu víc ponoříš, tak vidíš, že to má něco do sebe.“

„Já o tom nepochybuju,“ pospíšil si Tomáš. Konec konců s ním bude muset sedět v kanceláři.

„Kdybys chtěl, můžu ti donést nějaké knížky... Teda jestli tě to fakt zajímá.“

„Ale jo, rád se na to mrknu.“

Hanák po krátké pauze ještě váhavě řekl: „No, a kdybys třeba měl nějaký potíže... jako zdravotní, tak řekni a...“ *Aha, amatérský léčitel. Nebo jsem to špatně pochopil?*

Kolega se vzápětí ponořil do spisů a Tomáš pocho- pil, že diskuse je u konce.

A co teď? Má se zahrabat do té papírové pyramidy ve skříni, co má za zády? Nebo pokračovat v prozkou- mávání budovy? Třeba je tady těch duchů víc...

„Vašku, jdeš na oběd?“ Mezi dveřmi vykoukla Věra Holasová. „Nechcete jít s námi?“ dodala směrem k To- mášovi.

Jídelna zaujímalá takřka polovinu přízemí budovy ministerstva, dokonce byla trochu zahloubena pod úroveň terénu, takže zamřížovaná okna v horní tře- tině stěn propouštěla poměrně málo světla. Svítit se tady zřejmě muselo skoro celý den, i když venku teď zářilo slunce naplno. Rozlehlá místnost měla táhlé klenby prozrazující barokní původ, možná to bývala kdysi konírna, to ale Tomáš nebyl schopen posoudit, v architektuře se moc nevyznal. Na prošlapaném linu byly v pravidelných rozstupech rozmístěny stoly, k nimž se vešlo maximálně pět lidí. Většina z nich byla v tuto dobu obsazena, zdálo se, že jsou to už dávno vytvořené skupiny vzešlé z jednotlivých odborů, kří- žení patrně zakázáno.

Tomáš se svými kolegy po nabrání jídla na plastové tácy (školní jídelna je věčná) usedli k jednomu z mála volných míst, vlevo od výdejního pultu, kde evidentně nikdo nechtěl sedět kvůli hluku a přicházejícím strávníkům.

„Takhle to tady holt chodí,“ prohodila Věra Holasová. „Lidi si sice obvykle sedají stále na stejné místo, ale když přijdete později, tak...“ Tomáš zkusmo zabodil vidličku do jídla (čočka s vejcem, okurka), a když zjistil, že ta hmota jde nabrat, rozhlédl se kolem sebe. U stolů převažovali spíš starší lidé, kysele se tvářící muži v obnošených sakách a ještě mnohem více žen v předdůchodovém věku, které se tvářily naopak až nepochopitelně spokojeně.

„Tak jak se zabydlujete?“ usmívala se na něj zástupkyně ředitelky přátelsky.

„No... jsem tady čtvrtý den, člověk toho za tu dobu moc nezjistí... Ale dobrý, dobrý...“

„Máte hned po škole, nebo jste už chodil někde do práce?“ vyptávala dál Holasová.

„Tohle je moje první zaměstnání, teda kromě nějakých brigád...“ *Ono čemu se dá vůbec říkat brigáda, že jo.*

„Tady to zas nebude tak hrozné, uvidíte, jste v teple a v suchu, že, určitě si nebudete stěžovat.“ Tomáš si nebyl jist, nakolik to měl být vtip, Holasová i Hanák se stále tvářili vážně.

„A ta agenda, kterou jste převzal po Marušce, není zas tak složitá. Maruška si vypracovala za ty roky svůj systém, když se budete držet toho, co vám řekla Marcela, jako ředitelka, tak se do toho rychle vpravíte.“

Moc mi toho zatím nevysvětlila, jestli jsem teda něco v pondělí nepřeslechl.

„Maruška tady vlastně strávila celý život. Co asi teď v důchodu bude dělat, muže ani děti nemá, práci dala všechno...“ Holasová začala zjevně propadat sentimentu.

„Někteří odsud neodcházejí do důchodu, ale úplně jinam.“ Hanák se ozval poprvé od začátku oběda. Holasová po něm hodila ostrým pohledem. „Hele, Vašku...“

„No co, je to pravda. Stejně se to dřív nebo později dozví, tak co.“

A už je to tu, další záhada úřadu. Že by duch číslo dvě?

„Tak dobře,“ uvolila se Holasová rozvést poznámku svého spolupracovníka. „Loni v srpnu našli jednoho kolegu z našeho odboru, Richarda Paličku, mrtvého v síti proti holubům, která je nad malým nádvořím. Policie to uzavřela jako nešťastnou náhodu... Normálně se tady takové věci nedějou, abyste se nemusel nějak bát,“ pospíšila si vzápětí. „Richardovu agendu jsem si vzala sama.“

Mrtvola v síti! Duchové! A to by jeden řek, že v úřadech je hrozná nuda...

„Tak, pánové, jestli jste se najedli, jdeme pracovat. Zákusek si můžeme vzít s sebou.“

Na spisy padá prach

Sklonek září lehce pozměnil zeleň v zahradě obklopující budovu ministerstva, ale uvnitř se nezměnilo vůbec nic. Tomáš už trochu pochopil, co se od něj asi bude v práci požadovat: včas vyřizovat spisy, které přes něj procházejí, i když vůbec nevěděl, oč se v nich jedná, stačilo napsat, že nemá k předkládanému materiálu připomínky. Samotná agenda, kterou převzal po Marii Černé, nazývané kolegy výhradně Maruška (užívání zdrobnělin ve jménech bylo mezi úředníky asi stejně časté jako mezi herci), zatím v podstatě stála na místě. Jak se záhy ukázalo, tato práce probíhala ve střídajících se cyklech vyčkávavého nicnedělání a zběsilé aktivity, přičemž na současné období připadla éra poklidu. Co se bude dít, až tato doba skončí, si Tomáš nedovedl představit.

Zvykl si také na projevy údajného kovářova ducha, skoro už je nevnímal. Stejně touto chodbou chodíval jen zřídka. Během prvního měsíce zaměstnání prošel celou budovu odshora dolů, jedinou neznámou zónou pro něj zůstávalo pravé křídlo prvního patra, v němž sídlil sám ministr a jeho dva náměstkové. Tam obvykle obyčejní referenti nepřicházeli, jen na přímé

předvolání vládců úřadu. A to Tomášovi zatím předloženo nebylo.

S Hanákem si v kanceláři nepřekáželi, Tomáš s ním občas prohodil pár slov o běžných věcech, přečetl si dokonce knihu nějakého duchovního mistra, kterou mu Hanák půjčil, ale jinak měl pocit, jako by byl během pracovní doby v místnosti sám.

Když za studií odešel od rodičů, přesun z venkova do města byl sice trochu šok, ale nakonec docela dobře zapadnul mezi spolužáky, do zakouřených hospod, rockových klubů a podroušených návratů nad ránem. Teď bydlel v bytě po zemřelé tetě, s nikým v omšelém činžáku se neznal.

„Pane kolego, můžete prosím na chvilku?“ oslovil ho na chodbě u sekretariátu nečekaně jeden z pracovníků jejich odboru, když se, každý z jiné strany schodiště, vraceli z oběda. Starší muž, den co den ve stejném šedém obleku, se neprojevoval nijak výrazně, vlastně dokonce spíš nijak. Tichý, bezbarvý hlas, uhýbavý pohled, pomalá chůze. Takhle nějak si Tomáš představoval klasického ministerského úředníka. Nejzajímavější na něm asi bylo jen jméno Pavel Běloun, které nutně muselo vzbudit pozornost u každého z Tomášovy generace, kdo se trápil nad sbírkou matematických příkladů v knize jeho jmenovce.

„Mohl byste mne laskavě navštívit v mé kanceláři? Rád bych se jen... na něco zeptal.“

Běloun měl místnost pouze sám pro sebe, což nebylo, jak už Tomáš stačil poznat, zcela obvyklé, zvlášť když nebyl ředitelem odboru ani vedoucím nějakého oddělení. Sídli v chodbě, která pravoúhle navazovala

na chodbu s Tomášovou kanceláří, kde se koncentrovala většina členů odboru dokumentace, takže pobýval poněkud stranou od ostatních.

Bělounovo pracoviště se příliš nelišilo od něj samotného, oko návštěvníka zde nenalezlo prakticky nic, co by nějak odráželo úřednickovu individualitu. Snad jen na polici za psacím stolem stála dlouhá řada knih, ty se většinou, navíc v takovém množství, v místnostech ministerstva nevyskytovaly.

„Nebudu vás dlouho zdržovat, pane kolego, jen jsem vás chtěl poprosit o malou laskavost. Kdybyste se příležitostně mohl podívat do spisů po Marušce Černé a poohlédnout se po spisu s tímto jednacím číslem...“ Přisunul k Tomášovi poznámkový papírek.

„Tedy... ten spis by měl správně být uložen u pana náměstka Buřivala, ale zdá se, že nějakou shodou okolností tam není. Vzhledem k tomu, že naposledy se k němu vyjadřovala Maruška, měl by být někde v její, tedy vaší kanceláři... Nebojte, není to nic důležitého,“ dodal ihned, „potřeboval bych se jen do toho spisu na chvíli podívat. Mohl bych vás o to poprosit?“

„Samozřejmě, zkusím to najít.“ *Jestli mi ta hromada papíru při tom nepadne na hlavu a nezabije mě.*

Tomáše ta věc natolik zaujala a stejně neměl nic jiného na práci, že hned po návratu do své kanceláře začal hledat. Ale jak na to? Když otevřel obě křídla dveří vestavěné skříně za svým psacím stolem, police nacpané spisy mu připadaly ještě obludnější, než když je skoro před měsícem viděl poprvé. Má vytahat všechny ten papír ven, rozházet po stole (a možná i po podlaze) a prohledávat spisy jeden po druhém?

Asi to jinak nepůjde... Aspoň nějak vyplní pracovní dobu a navíc bude vypadat jako pilný úředník.

Po hodině, kdy se mu podařilo sundat a prohledat první polici shora, se zalykal prachem natolik, že si musel dát pauzu. Hanák mezitím odešel ven na cigaretu (na jogína neměl zrovna zdravé návyky), takže na chvíli v kanceláři osaměl. Musel rozsvítit, venku se smrákalo před bouřkou. Po tom Bělounově záhadném spisu samozřejmě zatím ani památky.

Tomáš napůl očekával, že v té spisové skříni najde po Marušce nějaké zapomenuté osobní věci, třeba zatoulanou náušnici nebo prošlou vstupenku do divadla, ale nynější penzistka byla zřejmě velmi důkladná úřednice, která důsledně oddělovala práci od svého soukromého života. Nebo prostě byla jenom pořádná. Takže spisy a nic než spisy.

Starší žena (nemá tvář, protože se neznali)
nejprve mezi spisy nacpe jezevčíka, pes
zmizí beze stopy mezi spisy. Za ním putuje
starší muž, zjevně její milenec, pak kočárek
i s dítětem a hromady spisů to všechno pohltí.
Když se ale žena pokusí skříň zavřít, velké
dveře se začnou otřásat, pak se vyvrátí a na ni
se zřítí hory papíru.

Tomáš se chvíli dusil smíchy, pak se opět zanořil do regálů. Nakonec mu prohledávání skříně zabralo celé dva dny. Bělounův spis nenašel.

Na přelomu září a října začala ministerstvem obíhat poplašná zvěst o kontrole, která má přijít někdy

na podzim a převrátí celý úřad vzhůru nohama. Tento druh pohromy podle zkušených zaměstnanců padl na úřad jednou za několik let a představoval trauma, z něhož se úředníci vzpamatovali obvykle až do dalšího termínu kontroly. Tomáš se na kontrolu těšil, nejen že se zabaví v pustotě svých pracovních dní, ale také zjistil, že se všichni najednou chovají úplně jinak než předtím, a jeho bavilo je při tom pozorovat.

„Pavel Hrubý z OA se z toho naposledy málem zbláznil. Chybělo mu v tabulkách asi půl milionu,“ vykládala při obědě Holasová. „Lítal po chodbě a strašně řval, jejich sekretářka za ním běžela a snažila se ho chytit... No byl to hroznej virvál.“

„Tahle poslední kontrola tenkrát položila náměstka Vávru,“ přidal se Hanák.

„A nemohlo to zavinit smrt toho vašeho kolegy, kterého našli v té síti? Jako že by spáchal kvůli nějakým problémům po té kontrole sebevraždu...“ Tomášova otázka vymazala z tváří jeho spolupracovníků jakýkoli výraz, Hanák i Holasová se soustředěně věnovali kuřecímu řízku na svých talířích. Jen Ivan Sládek, další z jejich odboru, který patřil k věkově mladším, si naopak Tomáše upřeně prohlížel.

„To se stalo... to vůbec nesouvisí s žádnou kontrolou, bylo to dva roky po ní, Richard měl vždycky všechno v pořádku. Vždycky.“

„Jasně, já o tom nic nevím, samozřejmě, jen když se o tom bavíme... tak...“ *Asi jsem kopnul do vosího hnízda, sakra. Kdo ví, co se tady opravdu stalo.*

„Ivane, Tomáš se jenom zeptal, na tom není nic špatného,“ našla znovu řeč Holasová.

„Já bych se o tom radši nebavil, stejně se na to nikdy nepřijde, jak to vlastně bylo,“ řekl Sládek.

„Já se omlouvám, nechtěl jsem...“

„To je v pořádku, ono je to samozřejmě takové citlivé téma,“ uklidňovala ho Holasová.

Jak se vůbec člověk v tomhle baráku může dostat na střechu? Pádem do nějaké sítě se přece nejde jen tak hned zabít...

Tomáš už věděl, co bude dnes odpoledne dělat.

Mimo tento svět

Palác ministerstva měl celkem dvě patra, centrální chodba v obou z nich obíhala kolem dokola čtvercového půdorysu budovy. Do patra se vcházelo dvěma schodišti, jedno vedlo od hlavního vchodu, druhé pak ze zadního traktu budovy ode dveří do jídelny. Nad druhým patrem se tyčila střecha, v pravidelných intervalech z ní vyvstávaly vikýře. Tomáš usoudil, že kde jsou okna, bude i půda, tudíž také přístup na střechu. Jak se ale na ni dostat?

Prošel kolem dokola chodbou a díval se na strop, nikde žádný náznak vchodu. Teprve u odpočívadla nad zadním schodištěm si všiml, že ve zdi po pravé straně se rýsují dveře natřené na bílo, takže skoro splývaly s omítkou. Směr by odpovídal, na téže straně zdi pak o kus dál viděl oknem to, čemu zaměstnanci říkají malé nádvoří, poměrně úzký čtvercový prostor, který tvořil oddělenou část jednoho z rohů budovy.

Tomáš zkusil kliku, samozřejmě zamčeno. *Mohli by mít klíč ve vrátnici? Ale jak jim vysvětlit, k čemu ho potřebuju?*

Přistoupil k oknu a prohlížel si osudnou síť. Ocelové pletivo, uchycené ve zdi pod okapy, překrývalo celé

ústí malého nádvoří a zřejmě mělo chránit okna v této zvláštní části budovy před holuby, i když jinak holubí trus hojně zdobil dlažbu. Co mohlo přimět usedlého úředníka (Tomáš alespoň předpokládal, že Richard Palička byl usedlým úředníkem) k tomu, aby se nějak dostal na půdu a odtamtud skočil do téhle sítě? Nebo spadl? Co se tady vlastně stalo?

Když se Tomáš vracel zpátky do své kanceláře, chtěl se ještě zastavit u Bělouna kvůli nenalezenému spisu. Stiskl kliku... a vešel do tmy.

Jen svíčky ozařovaly pár nezřetelných tváří kolem stolu, mužských i ženských, s přivřenými víčky. Hluboký mužský hlas právě pomalu, s pečlivou výslovností pronášel: „... nám, kde najdeme spis číslo jednací 471/95. Dej nám znamení...“ Najednou všichni otevřeli oči. Tomáš vydechl.

„Člověče, vypadněte, teď jste to zkazil!“

Tomáš se zakoktal a narazil zády na dveře. „Pro... miňte... já...“ Vyběhl na chodbu.

Kudy se vlastně jde ke mně? Doprava, doleva...? Dveře do Bělounovy kanceláře uviděl hned vedle, člověk se snadno splete. Raději se odpotácel k sobě, kdovíco by ještě objevil jinde.

Hanák byl pryč, možná zas někde na cigaretě, Tomáš usedl za svůj stůl a sbíral síly. Takové šoky ve všední den odpoledne... Ještě ani není Halloween. Šátral v batohu, až našel walkmana. Tohle bude chtít něco stylového. Co třeba *The Fall of the House of Usher* od Alan Parsons Project? Jo, to bude ono.

Tomášovi bylo jedno, že při tom třeba neuslyší telefon – stejně, kdo by mu volal... Když úplnou náhodou

našel tuhle práci, netušil, že se tu budou odehrávat takové věci. *Ještě že jsem nevzal ten drážní úřad, tady je klid, jen občas něco strašidelnýho, ale to mi přece nevadí...*

Zaposlouchal se do tónů přede hry Parsonsovy rozsáhlé kompozice a zavřel oči. Někdo se dotkl jeho ramene.

Málem přetrhl kabel walkmana, jak se snažil rychle strhnout sluchátka. Vedle něj stála starší žena s šedivými vlasy umně spletenými do složitého účesu a lehce se usmívala.

„Promiňte, pane kolego, nechtěla jsem vás polekat. A líbí se mi, že posloucháte hudbu, snad je to něco hezkého...“

Žádnej duch, to je přece ta paní... Kováčová, tady z odboru.

„Promiňte, já jsem... jenom jsem...“

„Vůbec se neomlouvajte, já vás přece nehlídám. Jen jsem se chtěla zeptat na jeden spis, který tady Maruška měla, tady je číslo jednacích, mělo by to být z roku 1997.“
Už zase nějaký spis. Snad to není...?

Nebyl. Papírek od Bělouna měl stále na stole a hned na první pohled se čísla lišila. Tomáš otevřel dveře skříně se spisy, Kováčová musela na první pohled poznat, že balíky papíru jsou do polic naházeny s mnohem menší snahou o pořádek než původně, ale nedávala nic najevo. Najít spis nedalo moc práce, svazek z roku 1997 ležel v podstatě ve výši očí.

„Děkuju, na chvíli si to půjčím a asi okopíruju a pak přinesu.“

Už bych si pomalu mohl zřídit půjčovnu spisů. Neříkali ty duchaři náhodou taky něco o ztraceném spisu?

Copak tady nedělají nic jiného, než hledají papíry?

„Tak jedenáctýho listopadu je tady máme,“ oznámil Hanák, který se ve dveřích minul s Kováčovou. „Budou prý dva, udělají si doupě dole vedle podatelny a properou nás až na kůži.“

„A co budeme dělat my?“

„My, kamaráde, se budeme bát, to je tak všechno, co můžeme dělat.“

Tomáš si představil tělo visící v síti nad nádvořím. Taky se ten mrtvý tolik bál?

Zazvonil telefon na jeho stole. Chvíli na něj nevěřícně hleděl, pak zvedl sluchátko. „Crha... prosím?“

„Pane Crho, tady Popelková, mohl byste se teď zastavit u paní ředitelky?“

Muž pro zvláštní úkoly I

Na sekretariátu se paní Popelková zrovna nořila do skříňky, kde, jak už věděl, přechovávala zásoby kávy a příslušejících materiálů.

„Ťukněte rovnou na paní ředitelku, je u sebe.“

Rozlehlou místnost znal z porad odboru, kdy všichni seděli uprostřed kolem kulatého stolu, teď zrovna zarovnaného spisy. Ředitelčin psací stůl stál vpravo od dveří, osvětlený lampou se zeleným stínítkem. Marcela Drhalová byla ponořena do nějakých papírů.

„Pojďte, posaďte se tady,“ ukázala na židli před stolem. „Tak jak se vám u nás zatím líbí?“

„Tak... je to zajímavá práce, to určitě. Zatím se snažím v tom všem nějak zorientovat.“

„Už jste se trochu pročetl těmi spisy po Marušce?“

„Teda... úplně všechno jsem ještě neviděl, ale pracuju na tom.“ *Heslo, které se hodí vždy a všude.*

„Dobře.“ Drhalová se znovu zahleděla do papírů před sebou. „Měla bych pro vás takový speciální úkol. Jak už asi víte, v listopadu k nám přijde kontrola z Ústředního kontrolního úřadu. Náš odbor bude zřejmě jedním z hlavních cílů jejich zájmu, takže se na to budeme muset důkladně připravit...“ *A sakra, co*

to bude? Budu líčit pasti, třeba samostříly na chodbě? Železa na záchodě?

„Uděláte revizi veškerých aktivních spisů našeho odboru, nejdřív podle spisovky, pak zkontrolujete fyzicky, které spisy teď u sebe jednotliví referenti mají. V poslední době se u nás ztrácí nějak moc spisů, musíme to dát do pořádku dřív, než tady začne pobíhat kontrola.“ Ředitelka si ho takřka zálibně prohlížela. „Měsíc vám na to bude stačit, takže termín máte do prvního listopadu.“ Pak dodala: „Spisy u sebe zkontroluju sama, tím se nemusíte zabývat.“

Hm... tak to těch ztracených spisů asi uvidím dost, a možná navrch i nějakýho toho ducha.

Jak se rychle ukázalo, tahle práce obnášela hodně běhání a povídání s lidmi po celém paláci. Zahrnovala nejprve komunikaci s podatelnou, kde se přidělovala každému spisu čísla jednací, pak se sekretářkou odboru, která si vedla zvláštní knihu, do které zapisovala podle data všechny dokumenty, které přišly na odbor k vyřízení. A nakonec ještě musel Tomáš oběhnout všechny referenty a zjistit, které spisy teď zrovna u sebe mají.

Ideální příležitost k tomu, aby odhalil další záhady ministerského paláce.

Na tu první narazil hned na počátku své pouti za spisy. Skupinka spiritistů, kterou náhodně a vlastně omylem přepadl, patřila k odboru analýzy, jehož pracovníci měli obecně pověst totálních výstředníků. Prvotním podnětem k jejich mimoúředním aktivitám konaným v pracovní době byla další historka kolující úřadem. Bylo zde obecně známo, že během jedné etapy

dějin paláce byla tato stavba sídlem sirotčince, tedy instituce, která obvykle nepatří k lidumilným. V kancelářích se proto vyprávělo, že čas od času se na jedné z chodeb v prvním patře zjevuje přízrak holčičky, prý oběti zločinu spáchaného v sirotčinci, jenž procházel vždy na stejném místě napříč chodbou – z jedné zdi vystoupila, aby pak v druhé zas zmizela. Shodou okolností to bylo právě v místě sídla analytického odboru.

Některé jeho úředníky to inspirovalo k činnosti, která nejen že příjemně ukrátila čas, ale prý poskytovala i podnětné indicie k řešení některých problémů, mimo jiné například při hledání ztracených spisů, jak nedávno odhalil Tomáš.

Ten se zatím k takovým prostředkům neuchyloval. Už během dvou dnů zjistil, že odborem dokumentace prošlo během roku tolik spisů, že jejich další pohyb se nedal prakticky vysledovat. Podle sekretářčiných záznamů si nakonec ručně vypisoval na papír čísla jednací a jména referentů, pěkně jednoho po druhém. Trávil proto na sekretariátu mnohem víc času než ve vlastní kanceláři, kde by stejně byla s mlčícím Hanákem nuda. V samém srdci odboru panoval poměrně čilý ruch a teprve tehdy Tomáš začal konečně víc chápat provoz na ministerstvu.

„Paní Popelková, co se vlastně dělá s hodně starými spisy, jako když už vůbec nejsou potřeba?“

„Coby, dávají se dolů do archivu, tam, co sedí Alena Černá.“

„A to se dělá nějak pravidelně?“

„Kdepak, většinou každéj probere spisy, až když je nemá kam dávat. Vždyť vy taky máte tu skříň

v kanceláři... Maruška měla teda ve spisech vzornej pořádek, to se musí nechat, to nemá každěj...“

„A to se nemusí nějak někde zapisovat, co kdo dává do archivu?“

„Samozřejmě, to taky najdete v té mé knize, podívejte... třeba tady... Pavel Běloun dával tyhle všechny spisy do archivu dvacátýho července...“

„Takže to vždycky jde přes vás?“

„No to bych se ztrhala, hochu, to ne, některý archivujou pěkně velký balíky. To si každěj nosí dolů sám, jenom mi předtím napíše všechny čísla jednací, já je zaznamenám do knihy a pak už to šupajdí pěkně do sklepa.“

A tam určitě straší ještě víc než tady na chodbách. Asi se tam budu muset brzy vydat.

Tím je ale jasný, jak se tady můžou ztrácet spisy, stačí, když někdo sbalí něco, co je ještě potřeba, a odlífruje to do archivu. Nikdo jinej to nevidí, jen sám ten úředník, takže zmizet může cokoli.

V polovině následujícího týdne, kdy dokončil soupis a začal obíhat kanceláře, narazil Tomáš na první z těch ztracených spisů.

Muž pro zvláštní úkoly II

Dny se zkracovaly, Tomášovi se ráno čím dál hůř vstávalo. Příchod do úřadu měl normálně proběhnout ráno do osmi, ale někteří přicházeli až do půl deváté, aniž by to vyvolalo větší pozornost. Z výšin vedení ministerstva prý zaznívala hrozba zavedení píchaček, samozřejmě nějakých zcela rafinovaných, které nekompromisně zachytí každý pozdní příchod, zatím se ale nezdálo, že je to záležitost nejbližších dní ani měsíců. Palácem stále otrásala předzvěst kontroly.

Tomáš si už zvykl, že hned po zazvonění budíku musí vystřelit z postele, jinak znovu usne. Bylo to čím dál těžší, chodil spát stále tak, jak byl zvyklý, tak kolem jedné hodiny po půlnoci, uprostřed noci se mu nejlíp četlo a poslouchala muzika. Ráno vždycky přicházelo jak úder kladivem. Co hůř, přibývající temnota zvenku nějak prosakovala i do kanceláří. Normálně by to Tomášovi příliš nevadilo, podzim vždycky patřil k jeho nejoblíbenějším obdobím a tma byla jeho přítelkyní (když už teď jinou neměl), ale tenhle stín byl cítit po spálených pneumatikách.

I tuto středu v rozespalosti doma porážel věci a jako obvykle přišel do práce pět minut po osmé.

Skrz průjezd zahlédl Hanáka, jak pokouje na dvoře u plechového popelníku, ve své obvyklé pozici. Než stačil zapadnout do kanceláře, na chodbě ho odchytila paní Popelková.

„Tomáši, máte jít za panem náměstkem Buřivalem, ale stavte se nejdřív ještě za paní ředitelkou.“

„Pan náměstek vás chce pověřit takovým úkolem... no, uslyšíte sám,“ řekla mu Marcela Drhalová a trochu přitom zadržávala. „Ničeho se nebojte, není to nic hrozného.“

Ona se bojí víc než já. Že by ten chlápek byl takovej lidožrout?

„Jak mu mám vlastně říkat?“

„Co? No prostě pane náměstkú, on je teda inženýr, ale... No nic, tak hodně štěstí a už jděte.“

Když stál před vysokými dvoukřídlými dveřmi do sekce vedení úřadu, připadal si jako uctívač babylonského božstva vyžadujícího lidské oběti. Jen místo bronzu viděl lakované dřevo a rozhodně tady nebyl cítit kouř posvátných ohňů, pouze obvyklý pach prachu a leštiidla na parkety. Odhodlaně stiskl obří kliku.

Chodba za dveřmi se hodně lišila od prostor, v nichž pracovali běžní úředníci. Červené tapety se zlatým tiskem, zrcadla v bohatě zdobených rámech, stolky s porcelánem, tohle všechno vídával zatím jen na zámcích.

Minul otevřené dveře, zpoza nichž na něj někdo zavolal: „Magistr Crha?“

„Ano?“

„Pojďte dovnitř.“

Za velkým stolem seděl obrýlený drobný muž v šedém obleku.

„Pan náměstek na vás už čeká, jděte dál.“ Ukázal na dveře vlevo.

Muž za stolem se promění v tříhlavého psa,
prostřední hlava vyplazuje na Tomáše jazyk,
levá oddaně zírá na náměstkovské dveře
a pravá začne olizovat papíry před sebou.

Tomáš zamrkal.

„Jen klidně jděte, nebojte se,“ řekl muž za stolem.

Pracovna druhého muže ministerstva odpovídala jeho postavení. Do místnosti by se vešly nejméně dvě jejich kanceláře, nemluvě o nábytku, který opět připomínal zámecký interiér. A další zrcadla, možná se mocný muž rád díval sám na sebe, nebo v jejich odrazu pozoroval své hosty. Sám první náměstek ve všem tom okolním přepychu nepůsobil jako typ velmože, jemuž by odpovídalo jeho sídlo. Něco kolem čtyřicítky, husté tmavé vlasy, mladistvá tvář s lehkým úsměvem, světle modrý oblek s červenou kravatou a kapesníčkem. Nebýt toho obleku, připomínal Tomášovi spíš některé jeho pedagogy z fakulty.

„Milan Buřival, těší mě,“ potřásl mu rukou a pokynul k židli před stolem. „Vy jste Tomáš, že? Tomáši, jak jsem se dozvěděl od paní ředitelky Drhalové, vy jste vystudoval historii... Jak vás studium bavilo?“

„No... bavilo, docela jo.“

„A nezkoušel jste se uplatnit někde ve vědě nebo ve školství?“

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Nakonec úřaduje smrt.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.